1938 ий
12
МАРТ
№ 23 (406)
Акшэ 5 ыр.

8-шэ ИЙ ЛЭКТЭШ

Чыла элласэ пролэтар-шамыч, ушныза!

Рвезэ Коммунист

ВЛКСМ Маробком дэн Горком орган

УВЭРТАРЫМАШ

5 мартыштэ ВЛКСМ ЦК-ын чэрэтан Плэнумжо шкэ пашажым пытарыш. ВЛКСМ ЦК Плэнум тыгай вопрос-шамычым ончэн:

1. Национальнэ рэспублик дэн областьлаштэ комсомольский организаций-шамычын пашашт нэргэн (Азэрбайджан, Казахстан дэн Узбэкистан Комсомол ЦК-шамычын докладышт).

2. Комсомол гыч лукмо годым комсомольский организаций-шамычын ыштымэ йоҥылыышышт нэргэн, ВЛКСМ гыч лукмо-шамычын апэлляцийышт дэк формальнэ-бӱрократичэский ончымаш нэргэн да тидэ ситыдымашым корандымэ шотышто мэр-шамыч нэргэн.

3. Молодьожым комсомолыш приниматлымэ пашаштэ ситыдымаш-шамычым корандымэ нэргэн.

Плэнум ЦК Бӱро составыш В. А. Алэксандров йолташым—ВЛКСМ Московский Обкомын сэкрэтарьжым, А. И. Льубин йолташым—Лэнинградский Обком сэкрэтарым, Н. А. Михайлов йолташым—„Комсомольская правда" газэт рэдакторым пуртымо.

Плэнумын пашаштыжэ ВКП(б) ЦК сэкрэтарь А. А. Андрэйэв йолташ участвоватлэн.

Каҥашымэ вопрос-шамыч дэнэ Плэнум соотвэтствуйущо рэшэньэ-шамычым лукмын.

ВЛКСМ ЦК.

ВЛКСМ ЦК Плэнумын пунчалжэ-шамыч шушаш номырэш пэчэтлалтыт—Рэдакций.

Мэждународный Коммунистичэский Ӱдрамаш кэчэ лӱмэш Моско оласэ Кугу тэатрэш торжэствэннэ погынымаш лийын

(8 март)

Ӱдрамаш—пашазэ, инжэнэр, профэссор, врач, льотчица, артистка, учитэльница, сурт кӧргӧ оза ӱдрамаш-шамыч Кугу тэатрым тич тэмэныт. Нуно Мэждународный Коммунистичэский ӱдрамаш кэчэ пайрэмыш сайын чийэн толыныт.

Мэждународный Коммунистичэский ӱдрамаш кэчэ лӱмэш торжэствэннэ погынымашым ВКП(б) Моско Комитэт сэкрэтарь **Братановский** йолташ почэш.

Рӱжгэ совым кырымаш дэнэ почотный прэзидиумыш **Молотов, Каганович, Ворошилов, Калинин, Андрэйэв, Микойан, Чубарь, Косиор, Жданов, Йэжов, Хрущэв, Эйхэ, Пэтровский, Булганин, Димитров, Тэльман, Хозэ Диас, Долорэс Ибаррури** йолташ-шамыч сайлалтыт.

Мэждународный Коммунистичэский ӱдрамаш кэчэ нэргэн докладым ВЦСПС сэкрэтарь **К. И. Николайэва** йолташ ышта.

Погынымашкэ погынышо-шамыч право-троцкистский шпион дэн пуштэдышэ-шамычын прэступлэньыштым тӱжвак лукшо чаплэ наркомвнудэлэц-шамычым да сталинский Нарком **Н. И. Йэжов** йолташым шокшын саламлышт. Нуно фашизмын прэзрэннэ наймитшэ-шамычлан эн суровый да чаманыдымэ приговорым ик йӱк дэнэ трэбоватлэныт.

Торжэствэннэ погынымашын участникшэ-шамыч пэш чот куатлын совым кырэн Сталин йолташлан саламым колтэныт.

ОНЧЫЛ МОЛОДЬОЖЫМ—КОМСОМОЛЫШ

Совэт молодьож политик шотышто кажнэ кэчын кушкын шога. Тидэ кушмаш шукыжым СССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ да сайлаш йамдылалтмэ жапыштэ лийын. Промышлэнный прэдприйатийлаштэ, колхозлаштэ молодьож кокла гыч стахановэц-шамыч, активный общэствэнник, чаплэ организатор, агитатор-шамыч шӱдӧ дэнэ кушкыныт. Шуко ончыл рвезэ да ӱдыр-шамыч лэнинский комсомол члэнышкэ пураш шонат да пурашлан йамдылалтыт. Комсомол организаций-шамычлан кушкашышт чыла условий уло.

Тугэ гынат, мэмнан рэспублик кӧргыштӧ йатыр комсомол организаций-шамыч чытыдымэ эркын кушкыт.

Кужэнэр райкомол да тудын сэкрэтарьжэ Морозов йолташ ончыл кушшо молодьожым комсомолыш пуртымаш дэнэ заниматлэн огыл. Тидын дэнэ гына фэвраль тылзыштэ улыжат 30 йэҥым вэлэ пуртымо. А ӱдрамаш кокла гыч гын, 2 йэҥым гына пуртымо. Йоласал районыштат (райкомол сэкрэтарь Кочэтов) комсомол организаций чытыдымэ эркын кушкэш. Фэвраль тылзыштэ 41 йэҥым гына комсомолыш пуртымо.

Колхозласэ да промышлэнный прэдприйатийласэ комсомол организаций-шамыч эн начар кушкыт.

Тэвэ Морко райкомол фэвраль тылзыштэ комсомолыш 63 йэҥым пуртэн. А нунын кокла гыч колхоз молодьож улыжат 25 йэҥ тына. Тыгак Йошкар-Ола горкомолат промышлэнный прэдприйатийласэ молодьожым комсомолыш йӧршын шупшын ок шого. Нунын дэнэ нимогай пашам ок ыштэ. Тидын дэнэ гына типографий пэлэнсэ комсомол организаций 6 тылзэ жапыштэ улыжат комсомолыш ик йэҥым пуртэн. Промсойуз пэлэнсэ организаций гын комсомолыш ик йэҥымат пуртэн огыл. Вэт нинэ прэдприйатийлаштэ нэсойузный молодьож 30—50 дэнэ шотлалтэш. Нунын кокла гыч шукыжо стахановэц, агитатор, чаплэ организатор улыт.

Молан нинэ организаций-шамыч начар кушкыт?

Райкомол сэкрэтарь-шамыч Морозов, Кочэтов, Пэтров да горкомол сэкрэтарь Мэлэдин йолташмыт пашам молодьож дэч кэрылтын ыштат. Нунын коклаштэ чарныдэ воспитатэльный пашам колтэн огыт шого. Адак комсомолыш пураш шонышо молодьожлан бӱроэш испытаньым ыштылыт. Тидэ шукыжым горкомолышто лийэда. Тидын дэнэ комсомол организаций кушмашыжым искусствэннэ кучат.

Адак посна районыштo комсомол организацийым кушташ тыршымышт дэнэ ВЛКСМ уставым пудырталыт. Звэнигa райкомол (сэкрэтарь Соломин) комсомолыш молодьожым сай шинчыдэ, палэн налдэ ик бӱрошто 30—50 йэҥ дэнэ пуртылэш. Адак комсомолыш пураш шонышо молодьожын рэкомэндацийжэ ок ситэ гын, райкомол пашa йэҥ-шамыч нуным палыдэак бӱроэш рэкомэндацийым пуат. Комсомолыш тыгэ огульно пуртымашым пытарыман.

Кызыт комсомол организацийлаштэ комсомолын 20-шо идалыкшэ лӱмэш социалистичэский сорэвнований шаралтэш. Адак комсомол организаций-шамыч РСФСР да МАССР Вэрховный Совэтыш сайлаш йамдылалтыт. Кажнэ райкомолын, комсомол организацийын, кажнэ комсомол активистын задачышт—комсомолын 20-шо идалыкшылан да РСФСР дэн МАССР Вэрховный Совэтыш сайлаш йамдылалтмашым нэсойузный молодьожым комсомолыш пуртымо да комсомол организацийын кушмашкэ да пэҥгыдэмдымашкэ органызоватлэн шогыман.

МОЛОДЬОЖ КОМСОМОЛЫШ ПУРА

ВЛКСМ Обкомын II-шо плэнумжо дэч вара У-Торйал пэдучилищэ пэлэнсэ комсомол организаций шкэ пашажым йатыр сайэмдыш. Нэсойузный молодьож коклаштат паша эрэак кайэн шогыш. Сандэнак комсомол радамат талын кушкэш. Тэний йанварь тылзыштэ комсомолыш 16 йэҥ угыч пурэн. Адак 4 фэвральыштэ Рэчкин, Чэмэков, Сэмьонов, Чэпайкина, да моло йолташ-шамычымат пуртымо. Нуно чыланат тунэммаштэ отличник улыт. Райкомол тидэ рэшэньым утвэрдитлэн.

Чэндэмэров Вачий.

* * *

Мый СССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ жапыштэ шкэнан „1 март" колхозышто (Шэрнур район) агитаторлан пашам ыштышым. Тидэ паша политичэский кушкаш да пэҥгыдэмаш полшыш. Шкэ ончыланэм комсомолыш пураш да общэствэннэ пашаштэ эшэ активнэ участвоватлаш задачым шындышым. Комсомолыш пурашлан йамдылалташ тӱҥальым. Комсомолэц-шамыч дэнэ пырльа политучобыш коштым.

Кызыт комсомолыш пурышым.

Смородинов С.

Комсомол организаций почылто

Дэкабрь тылзыштэ „У Шинур" колхоз пэлэн (Кужэнэр район) пэрвичный комсомол организацийым организоватлымэ. Комсомолыш чылажэ 8 йэҥ пурэн.

Кызыт комсомол организацийын инициатившэ дэнэ колхозэш йошкар пусакым организоватлымэ да газэт дэн журналым, адак литэратурым налмэ. Шукэртэ огыл драмкружокым организоватлымэ. Тылзэш ик кана пырдыж газэт лэктэш.

Фэд. Саньуш.

Сэссийын рэшэнийжым тунэмыт

Чиркэ пэлэ кыдалаш школысо комсомолэц-шамыч (Пэктубай район) СССР Вэрховный Совэт пэрвой Сэссийын матэриалжым тунэмыт. Заньатийым пропагандист Садовин йолташ сай эртара.

Арс. Фэдоров.

„Азин" колхоз пэлэн (Роҥго район) „РСФСР Вэрховный Совэтыш сайлымэ нэргэн Положэний" кружокым молодьожный кружок организоватлымэ. Тушко тунэмаш куанэн коштыт. Пропагандист Мочалов йолташ сай умылтара.

М. Иванов.

Молодьож куанэн тунэмэш

„Марий ушэм" колхоз пэлэнсэ комсомол организацийыштэ (Кужэнэр район) молодьож коклаштэ СССР Вэрховный Совэт Сэссийын рэшэнийжым тунэмаш посна кружокым организоватлэн. Заньатьэ арньаш ик кана эртаралтэш.

Рыбаков С.

Чодра пашашкэ молодьож бригадым колтымо

„Партизан" колхоз пэлэнсэ пэрвичнэ комсомол организаций (Параньгэ район) чодра пашашкэ молодьожный бригадым колтыш. Нуно чодра румо планым жап дэч ончыч тэмаш обйазатэльствым налыч.

Т. Йамбатров.

Киэв область (Украин ССР) Чапайэво йалысэ самодэйатэльный кружок.

42

АНТИСОВЭТСКИЙ „ПРАВО-ТРОЦКИСТСКИЙ БЛОК“ ПРОЦЭСС

КАЛЫК СУД ОНЧЫЛНО*)

ПОДСУДИМЫЙ ШАРАНГОВИЧ ДЭЧ ЙОДЫШТМАШ

4 мартысэ эр засэданьыштэ подсудимый Шарангович дэч йодышталтэш.

Польский охранкын матэрый шпионжо **Шарангович** шкэнжын измэничэский пашажэ нэргэн показаньым пуа. Тудо 1921 ийыштак Варшавыштэ польский развэдкэ дэнэ вэрбоватлалтын да СССР-ышкэ колталтын ыльэ. Совэт Бэлоруссийыштэ отвэтствэннэ совэт дэн партийнэ постлашкэ вэрэштын, тудо польский развэдкылан тӱрлӧ сэкрэтнэ матэриал-шамычым пуэн шогэн да тудын заданьыжым шуктэн шогэн. 1932 ийын тӱҥалтышыштыжэ Шарангович Чэрвӓков дэн Голодьэдын вуйлатымэ бэлорусский национал-фашистский организацийыш пурэн. Подсудимыйын признатлымашыжэ гыч, вашкэ тудо шкэжат тидэ организацийын ик вуйлатышыжэ лийын. Бэлорусский национал-фашистский организаций польский развэдкэ дэнэ кылдалтын улмаш да тудын заданьыжэ почэш пашам ыштэн. Тидым подсудимый подтвэрждатла. Вэс могырым тудо „право-троцкистский блокын“ московский цэнтржэ дэнэ кылдалтын улмаш да вигак Рыков да Бухарин дэч дирэктивым налын шогэн. Шарангович признатла: национал-фашист-шамыч шкэ задачыштлан совэт властьым сӱмыраш да капитализмым восстановитлаш, фашистский государствэ-шамыч дэнэ лийшэ сарыштэ СССР-ын сэҥалтмыжым да Совэт Ушэм дэч Бэлоруссийым кӱрлын налаш шындэныт. Шарангович подтвэрждатла: Бухарин дэн Рыков польский гэнэральнэ штаб дэнэ кыл кучымашым вийандаш поснак настаиватлэныт.

Национал-фашист-шамыч Бэлоруссий калык озанлык дэн культурын тӱрлӧ областьыштыжэ врэдитэльствым ыштылыныт, шпионитлэныт, дивэрсийым ыштылыныт.

— Могай цэль дэнэ?— прокурор Вышинский йолташ подсудимый Шарангович дэч йодэш.

Шарангович. Конэчнэ, сэҥалтмаш цэль дэнэ, калыкын нэдовольствыжым лукмо цэль дэнэ... цэль дэнэ...

Вышинский. Провокационно цэль дэнэ?

Шарангович. Конэчнэ.

Прокурорын вопросшо-шамычлан умбакыжэ вашмутым пуэн, подсудимый Шарангович признатла: тудо Бэлоруссийын йал озанлыкыштыжэ кугу шалатымаш пашам ыштэн. Калыкын нэдовольствыжым лукташ тӧчэн, врэдитэль-шамыч колхозно движэньым чараклаш тыршэныт, животноводствым подрыватлэныт. Тыгэ нуно сӧсна-шамыч коклаштэ чумам шаркалэныт, имньэ-шамычым пуштэдэныт. Дивэрсийлан кӧра 1936 ийыштэ 30 тӱжэм нарэ имньэ колэн.

Умбакыжэ Шарангович ончыкта: национал-фашист-шамыч промышлэнностьыштат врэдитэльствым ыштылыныт, ты шотыштак рэспубликын топливнэ базыжым шалатэн шогэныт. Кугу врэдитэльствэ культурно фронтышто ышталтын.

Вышинский. Тыгэракын каласаш лийэш: тэндан ончымаш дэч, тэндан врэдитэльский паша дэч ӧрдыжэш социалистичэский строитэльствын ик отраслыжат кодын огыл?

Шарангович. Йӧршынак чын.

Подсудимыйым умбакыжэ йодыштмаш гыч палэ лийэш: национал-фашист-шамыч Ворошилов йолташ ваштарэш да ВКП(б) дэн Совэт правитэльствын моло руководитэльжэ-шамыч ваштарэш тэррористичэский акт-шамычым йамдылэныт.

ПОДСУДИМЫЙ ХОДЖАЙЭВ ДЭЧ ЙОДЫШТМАШ

Эр засэданьыштак подсудимый Шарангович дэч йодыштмо дэч вара суд Узбэкистанысэ ик палымэ буржуазный националист подсудимый Файзулла **Ходжайэв дэч** йодыштмашкэ куснa. Тудо Узбэкистаныштэ йатыр ий кокла антисовэтский пашам ыштэн. Ходжайэв признатла: тудо тидэ гнусно пашам 1920 ий гычак, Бухарский калык рэспубликым вуйлатымаштэ улмыжо годымак ышташ тӱҥалын. Варажэ Ходжайэв Икрамовын буржуазнэ-националистичэский группыж дэнэ, а вара „право-троцкистский блок“ дэнэ кылдалтын. 1930 ийыштэ Москошто Файзулла Ходжайэв измэничэский пашам пырльа ышташ Рыков дэнэ кэлшэн.

Ходжайэв судлан ончыкта: Рыков поснак йал озанлыкыштэ врэдитэльствым шараш кӱштэн. Чыла шотыштат антисовэтский пашам шараш трэбытлэн. 1933 ийыштэ Узбэкистаныш мийшэ Бухаринат Икрамов гоч тыгайак дирэктив-шамычым пуэн. Вэс ийыштэ Узбэкистаныш Антипов мийэн да правый-шамыч цэнтр лӱм дэнэ дивэрсионно дэн провокационно пашам активизироватлаш, совэт власть дэч массын нэдовольствыжым тарваташ, повстанчэский группо-шамыч формироватлымашым шараш, тэррористичэский группо-шамычым ышташ, английский развэдывательнэ орган-шамыч дэнэ кылдалташ кӱштэн.

1936 ийыштэ Ташкэнтыштэ Бухарин мийэн. Тудо врэдитэльский дэн дивэрсионно пашам „лушкыдын шарэн шогымо дэнэ“ кэлшэн огыл да буржуазнэ националист-шамычын антисовэтский пашаштым вийандаш настаиватлэн. „Право-троцкистский блок“ Гэрманий дэнэ да Йапоний дэнэ кылдалтын да Узбэкистаныcэ буржуазнэ националист-шамычлан вигак Англий дэнэ кылдалташ кӱлэш манын Бухарин ойлэн. Мэ тидым, Ходжайэв ончыкта, СССР дэч Узбэкистаным кӱрлын налашлан, Узбэкистан шотышто английский протэкторатым шукташлан курс сэмын налын улына. Тидэ Узбэкистаным колонийыш савырымаш лийэш.

Тидэ шкэ прэступно дирэктившым Бухарин мо дэнэ нэгызлэн манын Вышинский йолташын пумо вопрослан подсудимый Ходжайэв Бухарин фашизмым моктэн манын ончыкта. Тудо гитлэровский Гэрманий Йэвропын гэгэмонжо лийаш шона, СССР ваштарэш пырльа кучэдалашлан Гэрманий дэн Йапонийын кэлшымашышт лийын кэртэш манын ончыктэн.

Родиналан измэным ыштымаштэ Узбэкистаныcэ калыклан да чумыр СССР-ысэ калык-шамычлан измэным ыштымаштэ, совэт властьым сӱмыраш да капитализмым пӧртылташ виктарымэ дивэрсионно, врэдитэльский да тэррористичэский пашаштэ подсудимый Ходжайэв шкэнжым титаканлан признатлэн.

* * *

Кас засэданьыштэ суд подсудимый **Р о з э н г о л ь ц** дэч йодыштын. Йодыштмэк палэ лийын: Розэнгольц 1920—21 ийла гыч тӱҥалын шкэ троцкистский пашажым ончыктэн. Тудын Троцкий дэнэ кыл кучымашыжэ 1929 ийыштэ Крэстинский полшымо дэнэ тӱҥалын. 1933—1934 ийлаштэ тудо кок кана, загранэцэш Австрийыштэ да Карлсбадыштэ Сэдов дэнэ вашлийын, Сэдов тудлан правый дэн Тухачэвский группо дэнэ кылым ыштымэ шотышто дирэктивым пуэн. Тидэ дирэктивым шукташ вэрч, манэш Розэнгольц, Крэстинский эрэак Тухачэвский дэнэ кылым кучэн шогэн. Розэнгольц шкэжэ Рыков да Рудзутак дэнэ кылдалтын улмаш.

Розэнгольц дэн Крэстинский признаватлат: заговорын йатыр участникшым, тидэ шотыштак Пӓтаковым арэстоватлымэкэ, ик письмаштэ Троцкий контррэвольуционный пэрэворотым форсироватлаш трэбытлэн. Тидэ шотышто Тухачэвский дэнэ ыштымэ пэрэговорышто Крэстинскийын активнэ рольжо тӱжвак луктaлтэш, тыштэ Крэстинский тыгэ увэртара: Тухачэвскийым утларак вашкаш вэрэштын огыл, тудо шкэжат „вашкэн“. Пӓтаков паша дэнэ приговорлан Троцкий партий дэн правитэльствэ руководитэль-шамыч ваштарэш тэррористичэский актым ыштэн вашмутым пуаш трэбытлэн.

1937 ий март пытартышэш Розэнгольц дэран Тухачэвский дэн Крэстинскийын совэщаньышт лийын. Палэн налалтэш, Йагодам арэстоватлымэ дэч вара Крэстинский контррэвольуционно пэрэворот ыштымым форсироватлаш эрэак да пэнгыдын Тухачэвскийым побуждатлэн.

Розэнгольц ончыкта: тудын поручэньыжэ почэш, Сэдов дэн соотвэтствуйущо фирмын полшымышт дэнэ экспортлэс фонд гыч Троцкийлан 300 тӱжэм доллар мартэ пумо. Наркомвнэшторгын финансово каналжат тыгак Троцкийланак ий йэда 110 тӱжэм доллорым пуаш, троцкистский дэйатэльностьлан моло йатыр „взносым“ шотлыдэ кучылталтын.

* * *

5 мартысэ эр засэданьын пэл ужашыштыжэ подсудимый Раковский дэч йодыштмо.

Раковский, тудын шкэнжын признаватлымыжэ почэш, 35 ий годым вожангшэ обэр-бандит Троцкийын „политичэский да личный другшо“ лийын шогэн. Чыла тидэ ийлаштэ Раковский тудын дэнэ кыл кучымашым кӱрлдэ, тудын ваштaлтыдымэ сторонникшэ дэн оружэноносэцшэ лийын, фашизмын тидэ наймитшылан ӱшанлын да чынлыкын служитлэн.

* * *

Эр засэданьын кокымшо пэл ужашыштыжэ суд подсудимый Зэлэнский дэч йодыштмашкэ куснa.

Рэвольуций дэн совэт калык ваштарэш шкэнжын кошмарнэ злодэйаньыжэ нэргэн Зэлэнский моткочат чот цинизм дэнэ ончыкта. 1911 ийыштэ тудо Самарский жандармский управлэньэ дэнэ увэртарэн шогышо агэнтлан вэрбоватлалтэш.

Обэр-бандит Зэлэнский вуйлатымэ почэш Цэнтросойузышто орудоватлышэ право-троцкистский бандысэ врэдитэль дэн дивэрсант-шамыч, ончычак кумдан кучылташ кӱлэшан сату дэнэ торгайымашым кӱрлыныт. Тыгэ, 1936 ий пэрвой кварталыштэ Курский областьыштэ шуко район арньа дэнэ сакырым налын огытыл. Лэнинградский областьысэ район-шамычын пэш кужу жап махоркышт лийын огыл. 1936 ий кэҥыжым Бэлоруссийын йалласэ пограничнэ район-шамыч йатыр жап шэм киндым налын огытыл. Тидэ ийыштак Цэнтросойузысо врэдитэль-шамыч Зэлэнскийын ончыктымыжо почэш Москошто 50 вагон муным пытарэныт.

Фашистский выродок Зэлэнский нимом ӧрын шогыдэ умбакшым ончыкта: торговый инспэкцийын торговый сэтьым ончэн лэкмэкшэ 1936 ий пэрвой кварталыштэ 3.700 кэвытыштэ шинчал лийын огыл. 2.000 кэвытыштэ сакыр лийын огыл. 1.600 кэвытыштэ махорко лийын огыл.

* * *

5 мартысэ кас засэданьыштэ суд подсудимый Икрамов дэч йодыштэш.

— Ожно буржуазно-националистичэский группировко-шамычын члэнжэ лийын шогэнам, 1923 ийыштэ троцкист лийынам, а 1928 ий гыч „Милли истиклаль“ лӱман подпольный контррэвольуционно национал-фашистский организацийыш пурэнам, манын Икрамов ончыкта. Тидэ организаций антисовэтский выступлэньылан кадрым йамдылэн шогэн. Тидэ организацийын участникшэ-шамыч Узбэкистаныштэ национал-фашист-шамычым разоблачатлаш тӧчышӧ гражданин Абид-Саидовым пуштыныт.

Узбэкский национал-фашист-шамыч дэхканский озанлыкым подрыватлэныт, коллэктивизацийым кӱрлыныт. Нуно тӱжэм тонн дэнэ хлопокым локтылыныт, районный строитэльствым саботироватлэныт, ола озанлыкыштэ врэдитэн улыт. Тыгай мэтод-шамыч дэнэ национал-фашистский провокатор-шамыч Узбэкистанын крэсаньык массыжым совэт власть дэч кӱрлын налаш шонэныт.

1933 ийыштэ Узбэкистаныш шкэнжын толмыжо жапыштэ контррэвольуционный пашам пырльа ышташ цэль дэнэ Бухарин Икрамов дэнэ кылым установитлэн. Тидэ жап гыч Узбэкистанын национал-фашистшэ-шамыч чынжэ дэнэ „право-троцкистский блокын“ составной ужашыжэ лийын улыт.

Подсудимый кашак Икрамов дэч, Бухарин дэч да Ходжайэв дэч пэш сайын йодыштын установитлалтэш: „право-троцкистский блокын“ вийакш дирэктивыжэ почэш Узбэкистанын национал-фашистшэ-шамыч „английский организацийым“ приниматлэныт, вэс сэмын Срэдний Азийын совэт рэспубликлаштышт английский импэриализмын агэнтуржо лийыныт.

*) Антисовэтский „право-троцкистский блок“ процэсс гыч кӱчыкын пэчатлэна.

АНТИСОВЭТСКИЙ „ПРАВО-ТРОЦКИСТСКИЙ БЛОК“ ПРОЦЭСС

ПОДСУДИМЫЙ БУХАРИН ДЭЧ ЙОДЫШТМАШ

Кас засэданьыштак суд подсудимый Бухарин дэч йодышташ тӱҥалэш.

Чыла дэч ожно Бухарин тидым йодэш: „право-троцкистский блокын“ „идэйный багажшым“ тунамак „кылдалтмэ изложэньэ“ дэнэ суд ончылно йастараш тудлан разрэшитлаш. Прэдсэдатэльствуйущий Ульрих йолташ подсудимый Бухаринлан, тый моло подсудимый-шамыч дэнэ тӧр совэтский процэссуальный кодэкслан придэрживатлалташ обӓзан да тидлан лийын шкэндын вигак измэнэ, шпион да тэррор пашат нэргэн отвэтым пушаш улат манын умылтара. Вышинский йолташын йодыштмыжо почэш умбакыжэ Бухарин „право-троцкистский блокын“ СССР-ым шэлэдымэ да Совэт эл дэч Украиным, Бэлоруссийым, Приморьйэм кӱрлын налмэ условий дэнэ Гэрманийын, Иапонийын, Английын агрэссивный кругшо-шамыч дэнэ ыштымэ кэлшымаш лиймэ нэргэнат признатла.

— А врэдитэльствэ шотышто кузэ?—„право-троцкистский блокын“ ойго тэорэтикшылан Вышинский йолташ пэш практичэский вопросым пуа.

— Тидэ контррэвольуционный блок совэт элын обороноспособностьшым подрыватлымэ цэль дэнэ врэдитэльствым шкэ задачыжлан шындэн, манын Бухаринат пӱйжӧ вошт признатла.

— А дивэрсионный акт-шамыч шотышто? — государствэнный обвинитэль пэҥгыдын умбакыжэ йодыштэш.

—Мый „общий вуйлатымашын проблэматикыж да идэологичэский могыржо дэнэ вэлэ“ заниматлэнам,— манын ӱшандарэн Бухарин кораҥ кодаш тӧча.

„Право - троцкистский блок“ повстанчэский отрӓд-шамыч организоватлымаш дэнэ заниматлэн, манын да тудо, Бухарин, тидэ подрывной дэйатэльностьлан мутым куча манын пытартышэш Бухарин шӱртньэн да путайэн сознатла.

— Партийын да совэт правитэльствын вуйлатышыжэ - шамычым пушташ тэррористичэский акт-шамычым организоватлаш блокын установкыжо лийын?—Вышинский йодэш.

—Тидэ лийын..—манэш Бухарин.

—1918 ийыштэ Сталин йолташым арэстоватлаш тэндан планда лийын?—Вышинский йолташ умбакыжэ йодыштэш.

—Лэниным, Сталиным да Свэрдловым арэстоватлаш „лэвый коммунист-шамычын“ планышт лийын, — манын Бухарин признатла, но нуным пушташ указаньэ-шамычым пумыжо нэргэн отрицатлэн шога.

1918 ийлаштэ Бухарин Лэнин ӱмбак, Сталин ӱмбак, Свэрдлов ӱмбак кидшым кузэ нӧлталаш тӧчымым суд рашэмдаш тӧча. Ожнысо жапыштэ Бухаринын границэ вэс вэлнэ илымыжэ дэнэ кылдалтшэ йатыр вопросым прокурор подсудимыйлан пуа.

1912—1913 ийлаштэ Австрийыштэ илэнам, манын Бухарин признатла. Тудым туштo полиций вэрбоватлэн огыл гын, манын прокурор йодыштэш. Тидым Бухарин отрицатла.

Австрийыштэ илымыж дэч вара Бухарин Амэрикыштэ кужо жап илэн да Йапоний коч—тыштэ ик мыньар жап шогэн Российыш мӧҥгӧ пӧртылын.

Амэрикыштэ, альэ Йапонийыштэ развэдкын органжэ-шамыч тудым завэрбоватлэн огытыл, манын прокурор йодэш. Бухарин кэлгын возмущатлалтмыла койэш. Тыгэ гынат, прокурорын вопросшо - шамыч тичмашньэк законный улыт манын судын прэдсэдатэльжэ умылтара.

Чынак, границэ вэс вэл гыч рэвольуционный Российыш Бухарин пӧртылшынак Лэнин ваштарэш шолып заговорым организоватлымыжым кузэ умылтарэн кэртат. Тидэ шагал, шэмэр - шамычын гэниальный вождьшо — Владимир Ильич Лэнин ӱмбак шкэнжын подлый кидшым нӧлталаш шонэн.

7 мартыштэ (эр засэданьыштэ) СССР Вэрховный Суд Войэннэ Коллэгийын эр засэданьыштыжэ подсудимый Бухарин дэч умбакыжэ йодыштмо.

Бухарин шкэнжын шакшэ пашажым ынэжэ признаватлэ. Но прокурор Вышинский йолташ вӱран бандитын прэступлэньыжым иктэ почэш вэсым разоблачитла да пырдыж дэк чактарэн шогалтымэ Бухарин шкэжын йатыр кошмарнэ злодэйаньыжым признатла. Бухарин дэч чумыр йодыштмаш дэнэ подтвэрдитлымэ тӱҥ итогшо тидэ: тудо „право - троцкистский блокын“ активнэ вуйлатышыжэ, дивэрсийын, врэдитэльствын вигак организаторжо лийын.

Бэлоруссийыштэ национал-фашистский организаций гоч „право-троцкистский блок“ да тудын вуйлатышыжэ Бухарин польский развэдкэ дэнэ, польский гэнэральнэ штаб дэнэ кылдалтыт. Бухарин дэн Рыковын шулдырышт йымалнэ Шаранговия, Голодэд, Чэрвӓков гай матэрый шпион - шамыч орудоватлат. Бухарин, Рыков нунын пашаштым вуйлатат, польский развэдкын заданьыжым шуктат, Совэт Ушэмын форпостшын Бэлорусский ССР-ын оборонно куатшым кӱрлаш тыршэныт.

„Право - троцкистский блок“ властьым шкэ кидышкыжэ налэш гын, кулацкий политикым шуктышашлан гарантий - шамыч нэргэн тайнэ пэрэговор кайа, эсэр дэн мэньшэвик-шамычын партийыштым лэгализоватлымэ нэргэн, контррэвольуционно партий гыч коалиционно правитэльствэ нэргэн пэрэговор кайа. 1936 ийыштэ Бухарин Рыков дэнэ мутланымэ дэч вара Николайэвский гоч мэньшэвик-шамыч дэнэ кылым ышта да вунын дэнэ достойно йэдиномышлэнник-шамычым муэш. Нуно полшашлан кокымшо Интэрнационалым ӱжыт.

Эр засэданьын мучашыштыжэ йодыштмо свидэтэльница Йаковлэван показаньыжэ ончыкта: Бухаринын эн шакшэ злодэйаньыжэ случайнэ огыл, тудо шукэрсэк калык тушман лийын. Иаковлэва — „лэвый коммунист - шамыч“ манын лӱмдалтшэ группын ик эн видный участницажэ — ончыктэн: Бухаринын, „лэвый“ эсэр-шамыч дэнэ пырльа, Лэнинын вуйлатымэ совэт правитэльствым сӱмыралмэ, Лэниным, Сталиным, Свэрдловым арэстоватлымэ да физичэский пытарымэ, да „лэвый коммунист“ дэн эсэр-шамычын у правитэльствыштым организоватлымэ планжэ ыльэ.

Лэнинын правитэльствыжым сӱмыралмэ да Лэниным, Сталиным, Свэрдловым арэстоватлымэ план 1918 ийыштэ ыльэ манын, Бухарин подтвэрждатла.

СВИДЭТЭЛЬ-ШАМЫЧ ДЭЧ ЙОДЫШТМАШ

7 мартысэ кас засэданьыштэ суд свидэтэль-шамыч дэч йодыштын.

Свидэтэльница Йаковлэван ончыктымыжо гыч раш: 1918 ийыштэ „лэвый коммунист-шамыч“ дэн „лэвый“ эсэр-шамыч заговорын тӱҥ организаторжо посудимый Бухарин лийын. Тидэ чудовищнэ заговор шкэ цэльжылан Совэт властьым сӱмыраш, Лэниным, Сталиным да Свэрдловым арэстоватлаш да пушташ шындэн.

Свидэтэльница Йаковлэва дэч вара показаньым свидэтэль Осинский пуа. Тудо 1918 ийыштэ „лэвый коммунист-шамыч“ группым вуйлатышэ - шамыч кокла гыч иктыжэ улмаш. Осинский ончыкта: партийын руководствыжо ваштарэш вишак фракционно кучэдалмаш дэнэ пырльа „лэвый коммунист-шамыч“ группо эшэ 1918 ийын тӱҥалтышыжэ гычак прэступно нэлэгальнэ пашашкэ куснэн.

Осинский дэн личнэ кутырымаштэ Бухарин Лэниным, Сталиным да Свэрдловым арэстоватлаш да пушташ кӱлмӧ нэргэн ойлэн. Осинский дэнэ тидэ кутырымашыштак Бухарин „заговорын базыжым“ кумдаҥдашлан мэр-шамыч ыштымыжым ончыктэн. Тидэ шотышто Зиновьйэв да Камэньэв дэнэ шкэ пэрэговоржо нэргэн Бухарин увэртарэн. Зиновьйэв дэн Камэньэв партий ваштарэш коктэ модышым модыныт: Брэстский мир нэргэн вопросышто Лэнинын позицийжэ ваштарэш вишак выступатлыдэ, нуно пашашт дэнэ тидэ позиций ваштарэш кучэдалыныт. Брэстский мирым ыштымэ ваштарэш шкэнжын орышыла кучэдалмыжым шойак лозунг-шамыч дэнэ маскироватлышэ Троцкийат тыгайак коктэ тӱсан линийым шуктэн шогэн. „Лэвый коммунист - шамыч“ „лэвый“ эсэр-шамыч дэнэ, а варарак—правый эсэр-шамыч блокым ыштэныт. 1918 ийыштэ „лэвый“ эсэр-шамыч мьатэж „лэвый коммунист - шамыч“ дэн „лэвый“ эсэр - шамычын пырльа пэрэговорышт каймаштэ ыштымэ установко-шамыч дэнэ тичмашынак кэлшышын организоватлалтын. „Лэвый“ эсэр-шамычын совэт власть ваштарэш вооружонно мьатэж йамдылымыштым, совэт правитэльствэ дэнэ большэвик партийын руководитэльыштым арэстоватлаш да пушташ нунын йамдылалтмыштым Бухарин палэн...

Свидэтэль Манцэв ончыч йодыштмо кок свидэтэльын ончыктымо фактыштымак увэртара.

Свидэтэль Манцэв шкэ показаньыжым тыгай увэртымаш дэнэ йэшара: 1919 ийыштэ Троцкий тудын дэнэ личнэ бэсэдыштэ правитэльствым сӱмырымӧ, Троцкийын личнэ охрэнэ вийыж дэнэ Сталин йолташым арэстоватлымэ да пуштмо план-шамыч нэргэн кутырэн...

Суд „лэвый“ эсэр-шамыч партий ЦК-ын ожнысо члэнжэ свидэтэль Камков дэч йодышташ тӱҥалэш. Камков ончыкта: эшэ Брэстский мир закльучитлымэ жапыштак тудын дэнэ кутырымо годым Бухарин совэт правитэльствым сӱмырымӧ да „лэвый коммунист-шамыч“ дэн „лэвый“ эсэр-шамычын правитэльствым ыштымэ нэргэн прэдложэньым луктын. Тыгай правитэльствын вуйлатымэ постыш кандидатлан Бухарин Пӓтаковын лӱмжым ойлэн. Тидэ жапыштак Бухарин Лэниным арэстоватлаш кӱштэн.

1918 ийыштэ „лэвый“ эсэр-шамыч партий ЦК члэнлан шогышо свидэтэль Карэлин дэч йодышталтэш.

Карэлин ойла: „лэвый“ эсэр-шамычын мьатэжыштым пызыралмэ почэш Лэнин йолташын илышыжэ ӱмбак правый эсэр-шамычын подлый покушэньэ йамдылымымат Бухарин шинчэн. Тид дэчат коч, тидэ тэррористичэский актым шуктымашым Бухарин вашкыктэн, пушташ вашкыктэн. Карэлинын тидэ показаньыжэ дэнэ шэмэр-шамычын вождьшо Владимир Ильич Лэнинын илышыжэ ӱмбак эсэрка Капланын покушэньым организоватлымаштэ Бухаринын участвоватлымыжэ палэн налалтэш.

Карэлинын тидэ показаньыжым прокурорын йодыштмо свидэтэль Осинскийат подтвэрждатла.

8 мартысэ засэданьэ

Эр засэданьыштэ суд подсудимый Лэвин дэч йодыштын. Право - троцкистский бандын пуштэдышэ вӱран кидышт дэн ОГПУ вуйлатышэ Мэнжинский, совэт государствын пэш кугу дэйатэльжэ Куйбышэв, кугу пролэтарский писатэль Горький да тудын эргыжэ М. Пэшков колэныт. Опытный головорэз - шамычын хладнокровийышт да расчотливостьышт дэнэ бандит Йагода да „блокын“ моло участникышт шкэ злодэйствыштым шонэн луктыныт да тыгай хладнокровий дэнак тудым шуктэныт.

Нинэ коварный тушман-шамычын орудоватлымышт нэргэн, кузэ нуно нимо дэч йырнидэ прэступно шонымашыштым шукташ тыршэныт, подсудимый Лэвин 8 мартысэ эр засэданьыштэ судлан подробно ончыктымашым пуэн.

Кас засэданьыштэ СССР Вэрховный Суд Войэннэ Коллэгийын засэданьыштыжэ подсудимый Йагодан личнэ сэкрэтарьжылан йатыр ий кокла шогышо подсудимый Буланов дэч йодышталтын. Буланов Йагода ончылно кул гай лийын, тудын вэрный холопшылан шотлалтын, да Иагода тудлан „право - троцкистский блокын“ заговорщичэский пашажым каласкалэн шогэн. Иагода эшэ 1931 ийыштак Булановлан правый-шамыч дэнэ ушнэн шогымыжо нэргэн увэртарэн, а 1934 ийыштэ тудлан заговорын пӱтынь планжым каласкалэн ончыктэн.

Булановын мутшо гыч рашэмэш: контррэвольуционный пэрэворотым йамдылэн, заговорщик-шамыч ончылгочак шкэ коклаштышт государствэннэ пост-шамычым шэлэдэныт. Иагода шкэжэ Совнарком прэдсэдатэль лийаш шонэн. Йэнукидзэм заговорщик-шамыч ЦИК прэдсэдатэльлан, Тухачэвскийым оборонно комиссарлан шогалташ шонэныт. Бухарин дэн Рыковым право-троцкистский бандэ партий ЦК сэкрэтарьлан намэтитлэн, адак Бухарин нэргэн Йагода тыгэ ойлэн: „Тудо мыйын Гэббэльс дэч начар ок лий“. Буланов дэнэ кутырымо годым Йагода ик могырым „право-троцкистский блок“, вэс могырым гэрманский да йапонский агрэссор-шамыч коклаштэ кэлшымаш улмо нэргэн ойлэн. Йагода ик кана огыл Булановлан

(Мучаш 4-шэ могырышто).

АНТИСОВЭТСКИЙ „ПРАВО-ТРОЦКИСТСКИЙ БЛОК“ ПРОЦЭСС

(МУЧАШ)

государствэннэ средства гыч иностранный вальуто дэнэ (20 тўжэм доллар дэнэ) кугу суммо оксам Троцкийлан границэ вэс вэкэ колташ пуэн.

Умбакыжэ Буланов Иагодан служэбнэ прэступлэньышт нэргэн ойла. ОГПУ—НКВД вуйлатымэ пашаштэ измэнник Иагода шкэнжын покровитэльствыж дэнэ контррэвольуционный заговорщик-шамычым тўлыктарэн шогэн. Тудо троцкист, зиновьйэвэц, мэньшэвик чыла тўсан да ўмылан правый контррэвольуционный бандит-шамычым лэвэд шогэн. Арэстоватлымэ право-троцкистский бандит-шамычлан допросыштo кузэ шкэнынтым кучымо нэргэн Йагода личнэ инструкцийым пуэн: тыгэ Углановым, Дрэйцэрым да И. Н. Смирновым арэстоватлымэ годым лийын. Наркомвнудэл аппаратыштэ бандит Йагода шпионский пыжакшым кумдангдэн: Буланов гэрманский шпион лийшэ наркоматысэ йатыр пашайэнгшамычын лўмыштым ончыкта.

Сэргэй Миронович Кировым пушташ йамдылалтмым Йагода шинчэн шогэн. Максим Горькийым, Куйбышэвым, Мэнжинскийым да М. А. Пэшковым (А. М. Горькийын эргыжым) пуштмашымат Иагода организоватлэн. Тидэ умбакыжэ Булановлан палэ лийын.

Буланов Н. И. Йэжовым пушташ йамдылалтмаштэ шкэнжын участийжэ нэргэн ончыктымашым подробно пуа. Осал тушман Йагода Йэжов йолташын тазалыкшым локтылаш манын тудын квартиржым йадовитый вэщэства дэнэ опрыскиватлымашым организоватлэн. Кунам Йэжов йолташым НКВД наркомлан назначитлэныт, Йагода шкэ служэбнэ помэщэньыж гыч каймыж дэч ончыч, наркомын кабинэтшым йадовитый вэщэства дэнэ опрыскиватлыктэн, опрыскиваньым Буланов ыштэн. Наркоматыштэ паша ышташ кодшо Буланов тидын мöнгат ик кана огыл Йэжов йолташын кабинэтшым опрыскиватлэн.

Подсудимый Рыков М. Горькийым пушташ организоватлымэ нэргэн Йэнукидзэ гоч тудлан увэртарымым признатла.

Суд Йагода дэч йодыштмашкэ кусна.

Уликын нэлылыкшэ дэнэ подсудимый Йагода ыштымэ прэступлэньыжым признатла. Тудо правый-шамычын контррэвольуционно организацийыштышт 1928 ий гыч шогэм манын судлан ончыкта. Йогодан государствэннэ бэзопасность органлаштэ ыштымыжэ дэнэ правый - шамычын вэрхушкыжо тудын ончылан шкэнжын йэдиномышлэнникшэ—заговорщик - шамычым кучылтмышт дэч лэвэдаш задачым шындэн.

ОГПУ-НКВД аппаратыштэ вуйлатышэ должностьлашкэ Йагода шкэнжын сообщникшэ-шамычым шогалтэн. Правый - шамыч группын НКВД-штэ улшо йужо участникышт „совмэститэльствэ“ шот дэнэ гэрманский дэн моло развэдкылаштат шогэныт. Иагода тидым сайынак палэн.

Иагода раш, йўштö цинизм дэнэ „право-троцкистский блокын“ задачыжэ дэн мэтодшо - шамычым формулироватла. Нинэ задачэ-шамыч совэт властым сўмырымö да партий дэн правитэльствэ вуйлатышэшамычым пуштэдымэ дэнэ СССР-ыштэ капитализмым пöртылтымаштэ ылыч.

Право-троцкистский бандын чыла тэррористичэский актшат „право-троцкистский блок“ цэнтрын вик рэшитлымэ почэш ыштaлтын. Нинэ рэшэньым лукмаштэ Рыков дэн Бухарин участвоватлэныт.Нинэ рэшэньэ-шамыч дэнэ тичмашын кэлшышын Сэргэй Миронович Кировым пуштмо, Максим Горький, Куйбышэв, Мэнжинский колымашкэ шуктымо ылыч.

Пэрэкрэстнэ йодыштмаш дэнэ подсудимый Бухарин Максим Горький ваштарэш „тушман актым“ йамдылымэ нэргэн Томский дэч палэнам манын признатла.

Кас засэданьыштэ пытартышлан М. Горькийын ожнысо сэкрэтарьжэ подсудимый Крьючков йодышталтэш. Горькийын эргыжым Максим Пэшковым, а варажым—вэликий писатэлым шкэнжымат злодэйский пуштмаштэ шкэнжын вигак участвоватлымыжым подсудимый признатла.

Колымаш дэч огыт утло

Йошкар-Ола район, Кузнэцово пэдучилищыштэ тунэмшэ - служышо - шамыч „право-троцкистский блокын“ шакшэ пашажэ нэргэн сообщэньым колышт нальыч. Кажнэ тунэмшэ, туныктышо - шамычын шўмышт нинэ айдэм тўсым йомдарышэ бандит кашак дэк шыдэ дэнэ тэмын. „Разоблачитлымэ прэдатэльшамыч суд ончылно шинчат, нуным Вэрховный Суд дэнэ пырльа пўтынь совэт калык судитла. Нунын йад дэнэ тэмшэ илышыштлан мучаш лишэмэш. Нинэ бандит кашаклан ындэ прэступно пашаштым ышташ ок пэрнэ. Гад кашак колымаш дэч утлэн огыт кэрт“—манын нуно шкэ рэзольуцийыштышт ончыктат.

Литвин.

Иошкар-Ола элэктро-вакшысэ пашазэ-ўдрамаш да домохозьайкэ-шамыч антисовэтский „право-троцкистский блок“ процэсс днэвникым радио дэнэ колыштыт.

Фото Рыбаковын.

САЙЫН ТУНЭМАМ

Мый изиэм годым 1-шэ классыштэ гына 6 тылзым тунэмым. Садлан буква-шамычымат ом палэ ыльэ. 1936 ийыштэ мый кугу йэн туныктымо школым тунэмын пытарышым да шагал тунэмшэ - шамыч школыш вончышым. Школыштo тунэммэ дэч посна мöнгыштэм заниматлэм. 1937 ийыштэ кугу йэн туныктымо школым „отличнэ“ отмэткэ дэнэ тунэм пытарышым. Мый альэ 18 ийыш тошкалынам вэлэ.

Шыжым ударницэ улмэмлан колхоз правлэньэ дэн комсомол организаций мыйым район колхоз школыш вэтэринарный отдэльэнышкыжэ тунэмаш колтыш. Мый тидлан пэш куанышым. Уло вийэм пыштэн колхоз школыштo тунэмаш пижым. Садлан сай да отличнэ гына тунэмам.

Мый вэтэринар пашам йöратэм. Тэний район колхоз школым отличнэ тунэм пытарэн вэтэринар лийаш шонэм. Шкэ шонымэм шуктышаш вэрч вийан кучэдалаш тўнгалам. Тидлан мэмнан дэнэ чыла условий уло.

Зайцэва Ана.

Торйал р-н, „Шэмйэр“ колхоз члэн.

Комсомолэц Пуртов ончылно

Ронгo район „Азнур“ колхоз шошо агалан тўрыс йамдылалтын. Иал озанлык машина-шамычым сай качэствэ дэнэ рэмонтироватлэн. Урлыкаш шурным 100 процэнтлан йамдылэн, ўшан вэрыш оптэн шындымэ.

Шошо агалан тўрыс йамдылалт шуашлан колхоз пэлэнсэ комсомол организаций вийан полшыш. Комсомолэц шамыч чыла пашаштат ончылно шогат. Тэвэ мландэ ўйангдышым шупшыктымаштэ комсомолэц Пуртов йолташ кэчэ йэдэ кэчаш нормым 200-300 процэнтлан тэмэн шога.

М. Козырэва.

АГРОТЭХНИК КРУЖОК

Прамнэк лўм колхозыштo (Пэктубай район) агротэхникым тунэмаш посна кружокым организоватлымэ. Тидэ кружокым колхозын агротэхник дэн спэциалистшэ ВКП(б) члэн Шэвэльов йолташ вуйлата. Тунэмаш чыла колхозникшамыч коштыт.

Чиркэ пэлэ кыдалаш школыштo тунэмшэ-шамыч Новосьолов Фома. Новосьолов Андрэй, Орэхов Иван, Богатырьов Фэдор (Пэктубай район) 27 фэвральыштэ Прамнэк лўм колхозлан 10 цэтнэр ломыжым погэныт. Адак колхозлан пырдыж газэт лукташ полшат.

Фролов А. Арс. Фэдоров.

ОК ЙАМДЫЛАЛТ

„Йошкар кэчэ“ колхозыштo (Ронгo район) шошо агалан огыт йамдылалт. Шукэртэ огыл тидэ колхозын шошо агалан йамдылалт шумыжым „Куштылго кавалэрий“ тэргэн нальэ. Урлыкашым 50 процэнт вэлэ эрыктэн шуктымо. Йал озанлык машина-шамычым ачалаш тўнгалмэ огыл. Шукыжо шала вэрэ лум йымалнэ да монь вэлэ кийылтыт.

Тидэ колхоз „Трудовик“ колхоз дэнэ сорэвноватла. Но договорым ик канат тэргымэ огыл.

И. Е. Таныгин.

Нэдр вэрч огыт тыршэ

1 мартыштэ Кужэнэр райздравотдэл пэлэн колхозласэ йоча йаслэ пашайэнг-шамычым йамдылымэ 45 кэчаш курыс шкэ пашажым ышташ тўнгальэ. Райзоравын планжэ почэш курсышто 75 йэнг тунэмшаш ыльэ. Но посна колхоз-шамыч курсышко йэнгым колтэн огытыл. Йыван-Сола йал совэт гыч 5 йэнг олмэш ик йэнгымат колымо огыл. Тыгак Кугу - Чарнур, Конганур да Тошто-Йўлэдўр йал совэтысэ колхоз-шамычат курсыш колтэн огытыл.

Паймаков Миклай.

Курсым тунэм лэктыч

Морко район Шальэ йал совэт „Кугу-Нур“ колхоз пэлэн йал озанлык врэдитэль-шамычым пытараш курс почылтын ыльэ. Кызыт курс шкэ пашажым пытарыш. Тужэчын 5 йэнг тунэм лэктэ. Андрийанов дэн Архипов курсым чыла шот дэнат отличнэ тунэм пытарыыт.

Васильйэв Е.

Стрэлковый кружокым организоватлымэ

„Пэрвой март“ колхоз пэлэн (Шэрнур район) стрэлковый кружок организоватлымэ. Тидэ кружокыш 25 молодьож тунэмаш коштэш. Заньатьэ арньалан ик кана эртаралтэш. Нуно чыланат „Ворошиловский стрэлок“ значоклан нормым сдатлаш йамдылалтыт.

Антропов Н. А.

* * *

Арбан пэлэ кыдалаш школ пэлэн (Йошкар-Ола район) 22 тунэмшэ дэнэ стрэлковый кружок организоватлымэ. Кружок пашам сай ышта. Кызыт йуный „Ворошиловский стрэлок“ значоклан 5 йэнг нормым сдатлэн. Молыштат вашкэ сдатлат.

Алэксандров И. М.

Ломыжым погат

Оршанкэ район Вэликополь пэлэ кыдалаш школыштo тунэмшэ-шамыч каныш жапыштэ „Кокшагэ“ колхозлан 6 цэтнэр ломыжым погэн пуышт.

Чэрэмушкин Саньу.

Отв. редактор—
Г. М. ЭРСКИЙ.

Адрес редакции: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Совэтов, 4 этаж, комн. № 74, телефон № 90.

Упол. Главлита Мар. АССР А—111. Тираж 3000 экз. Йошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата. Из-во „Марий Коммун“.